

До
Чл.-кор. проф. д-р Христина Николова Групчева, дмн
Председател на научното жури,
определено със заповед № Р-109-365/ 21.09.2022 г
Ректора на Медицински университет
гр. Варна

В отговор на Протокол № 1/05.10.2021 г.
Представям на Уважаемото жури рецензия,
относно конкурса за заемане на академична длъжност „Професор“
по научната специалност „Ушно-носно-гърлени болести“
от професионалното направление „7.1.Медицина“,
обявен от МУ – Варна и публикувано в ДВ, бр. 59/26.07.2022 г.
С единствен кандидат: доц. д-р Николай Руменов Сапунджиев, д.м.
Катедра “Неврохирургия и УНГ–болести”, МУ-Варна

РЕЦЕНЗИЯ

от Проф. д-р Валентин Костов Стоянов, д.м.

Ръководител на Катедрата по оториноларингология и офталмология
Медицински факултет, Тракийски университет, гр. Стара Загора
Член на научното жури / заповед № Р-109-365/ 21.09.2022 г.
на Ректора на МУ – Варна

Адрес:
ул. „Ген. Гурко“ № 75, вх.Б, ап.13
гр. Стара Загора
тел. № 0888-611104
e-mail: valentin.stoyanov@trakia-uni

I. Професионално развитие на кандидата.

Доц. д-р Николай Руменов Сапунджиев е роден на 21.09.1972 г. в гр. Варна. През 1997 година завършва медицина и е назначен като лекар-ординатор в Клиниката по УНГ болести във Варна. В периода 2004-2005 година работи в УМБАЛ "Царица Йоанна-ИСУЛ", София като лекар-ординатор, а през 2006 година след спечелване на конкурс започва своята научно-преподавателска кариера като лекар асистент в КУНГ, УМБАЛ "Св. Марина", Варна. По-късно е избран за главен асистент в същата катедра. През 2003 година придобива специалност „Ушно-носно-гърлени болести“. Понастоящем е началник на клиниката по УНГ болести в УМБАЛ "Св.Марина"-гр.Варна. През 2011 година завършва магистърска степен по специалността „Здравен мениджмънт“, а след успешна публична защита на дисертация на тема: „Лимфогенно метастазирание след фрагментно извършена тотална лазерна резекция и конвенционална ан-блок резекция на аурикуларен Vx2 карцином. Сравнително проучване” през 2006 година му е присъдена образователната и научна степен „Доктор“ по научната специалност „Оториноларингология“ от професионално направление „Медицина“. През 2013 година отново след конкурс е назначен за редовен доцент в същата Катедра. Доц. д-р Николай Руменов Сапунджиев има множество специализации, свързани с високоспециализирани дейности по специалността Оториноларингология.

Доц. д-р Николай Руменов Сапунджиев е завършен специалист по оториноларингология, владеещ отлично съвременните диагностични и хирургични методики в специалността Ушно-носно-гърлени болести, хирургия на глава и шия, особено в областта на ларинкса, фаринкса и шията, детската оториноларингология и иновативните хирургични методи. Водещ специалист е по проблемите на „трудните“ дихателни пътища при новородени и деца в яслена възраст. Притежава необходимите теоретични, методични и практически умения за развитие на съвременната научно-изследователска дейност в областта на оториноларингологията. Доказателство за това са както завършеният още през 1996 квалификационен курс по специалността "Превод и обработка на научна информация" в Юридическия факултет на Технически университет – Варна, така и големият брой научни публикации в авторитетни наши и чужди специализирани медицински издания.

Доц. д-р Николай Руменов Сапунджиев членува в следните международни и български организации:

- БЛС
- Българското Научно сдружение по Оториноларингология, хирургия на глава и шия – от 2004 и продължава.
- Deutsche Gesellschaft für Hals-Nasen-Ohren-Heilkunde, Kopf- und Hals-Chirurgie e.V., Bonn – от 2004 и продължава.
- European laryngological society – от 2007 и продължава.
- European academy of sleep medicine – от 2007 и продължава.
- Българско ринологично сдружение – от 2012 и продължава.
- European Rhinologic Society – от 2012 и продължава.
- European Academy of Facial Plastic Surgery – от 2016 и продължава.
- Union of the European Phoniaticians – от 2017 и продължава.

- European Airway Management Society – от 2018 и продължава.

II. Документите на Доц. д-р Николай Руменов Сапунджиев д.м. отговарят на изискванията в Правилника за развитието на академичния състав в Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов” – Варна. Подредени са много добре и съдържат достатъчно доказателствен материал.

III. Оценка на научните трудове:

(Обща оценка на научната продукция и публикационната активност)

Доц. д-р Николай Руменов Сапунджиев участва в конкурса с 42 научни публикации (всички в периода след заемане на АД Доцент!), 2 раздела в един учебник и едно помагало. Има 27 положителни цитирания, видно от представения доказателствен материал. Успоредно с това, има множество участия в наши и европейски научни форуми с доклади и съобщения (79).

Темите, застъпени в научната продукция на кандидата са твърде разнообразни и представляват оправдан интерес за съвременните изследователи.

Доц. д-р Николай Руменов Сапунджиев има оригинален принос при проучването на едно от водещите онкологични заболявания у нас - карциномът с първична локализация в областта на главата и шията. Той представя компаративен анализ на диагностичната стойност и клиничния потенциал на някои съвременни образни методики (FDG-PET- компютърна томография) и златния стандарт в специалността (ендоскопските диагностични модалности) (Г7.09). По-специфично насочени са публикациите му по проблемите на карцинома на ларинкса, неговата етиология, особености в лечението и рехабилитацията на пациентите. Представено е единствено по рода си в последните десетилетия у нас проучване на връзката на тютюнопушенето и карцинома на ларинкса. За първи път се прави диференциация между директно индуциращата и само преципитиращата роля на свързаните с горенето на цигарите нокси и ларингеалния карцином. Потвърждава се изключителната важност на този рисков фактор в етиологията на заболяването (N.09). Представен е детайлен анализ на рядък клиничен случай low grade фибромиксоиден сарком на ларинкса. Към момента на публикацията (2021 г.) това е един от не повече от 10 публикувани подобни случаи с тази локализация в света и първият с подобна етиология (Г7.04). Като иноватор в клиничната практика, доц. д-р Николай Сапунджиев представя собствения си опит с прилагане на ендоскопска техника за корекция на фарингокутанна фистула след ларингектомия. Интересът към предложената от кандидата методика се потвърждава от откритите 5 цитирания на статията в положителен аспект (Г8.09, Б4.02). Доц. Сапунджиев не е безразличен и към хирургичната говорна рехабилитация на ларингектомирани пациенти (Г7.1, Г8.2 и Г8.5). Разработената и предложена от него хирургична техника за трахеоезофагеална фистулизация демонстрира потенциални предимства за редуциране на оперативната травма, особено при рискови пациенти след лъчетерапия, като резултатите са съпоставими с тези от утвърдените центрове по света.

Както споменахме по-горе, доц. д-р Николай Сапунджиев проявява определен интерес и към проблемите на детската оториноларингология. Наред с публикуван

литературен обзор на актуалните проблеми, свързани с хроничния ларингеален стридор при малките деца (Г8.03), той представя и сериозни собствени клинични проучвания в тази посока, които публикува с ръководения от него екип. Описва ларингоскопски находки при осем деца с генетична хипомиелинизация и атрофия на базалните ганглии и малкия мозък, като дава на клиницистите яснота за диференциране различните форми на ларингомалация (Г7.02, Г8.03). Представя дългосрочни резултати от собствен клиничен опит с консервативно лечение на субглотисни хемангиоми при новородени с бета-блокери. Случаите са проследени ендоскопски и самата публикация е отлично онагледена, което я прави изключително полезна за клиничната оториноларингологична практика (Г7.03).

Представя и 2 публикации с интересни клинични случаи. Единият от тях е свързан с рядко усложнение след Фонтан оперативна корекция по повод на тежка вродена сърдечна малформация - обща камера с двоен вход и изход (Б4.7), а вторият – собствен клиничен случай на грануломатозата с полиангиит (т.нар. грануломатоза на Wegener) при педиатричен пациент, който се диагностицира точно едва в късна фаза след развитието на субглотисна стеноза. Практическата полза от публикацията за педиатри и оториноларинголози е, че идиопатичната субглотисна стеноза при деца може да ни насочи към диагнозата грануломатозата с полиангиит (Б4.08).

В самостоятелен обзор са обобщени възможностите и особеностите при използването на назални промивки за основно или допълващо лечение на алергичния ринит в детска възраст (Г8.06).

Друга тема в научното творчество на Доц.д-р Николай Руменов Сапунджиев е свързана с проучване на честотата на някои специфични оториноларингологични състояния и заболявания у нас. Данните позволяват сравнение с аналогични проучвания от други географски региони. До голяма степен тези разработки са възможни благодарение на данните, акумулирани в създадения от автора локален пациентски и онкологичен регистър – нещо, безспорно ценно и полезно за всеки изследовател. На тази база е представена статистическа информация за демографията на пациентите с онкологични заболявания с първична локализация в областта на УНГ органите и главата и шията, като същевременно се прави сравнение между отделните първични локализации, основните хистопатологични групи и заболеваемостта на годишна база. Това е първото подобно задълбочено институционално проучване (Б4.05). Интерес представлява проучването върху вомероназалния орган - допълнителен обонятелен орган при гръбначните животни, специализиран в хеморецепцията на феромони. На базата на анализ на почти 1000 български пациенти кандидатът установява, че тази структура се среща (доказано ендоскопски) при около една четвърт от човешката популация (Б4.09). Две от представените разработки са свързани с проучване на вродени и придобити промени на аурикулата. Преаурикуларният синус (ПАС) е вродена малформация на пината, която се среща като изолиран феномен или компонент на редица ото-ренални синдроми. В нашата популация се установява честота от 3% на тази патология. Честотата на ПАС в проучената от кандидата кохорта е подобна на тази на други кавказки групи. Проучването на генеалогичните дървета на носителите предполагагат доминантно унаследяване с непълна пенетрантност (Г8.07). Интердисциплинарен проект, в който

доц. Сапунджиев е един от водещите изследователи, анализира собствени резултати по една от "вечните теми" в оториноларингологията - белегът на Frank. Търси се корелация между специфичните изменения на ушната мида и сърдечната маса, дебелината на стените на лява и дясна камери. За първи път се предлага и анатомо-патолофизиологично обяснение на възникването на патогномичните промени на ушната висулка (Г7.08).

Научните дирения и постижения на доц.д-р Николай Руменов Сапунджиев не се ограничават само в рамките на споменатото до тук. Особен интерес представляват и множеството публикации, посветени на иновативните хирургични техники и прилагане на новите технологии в оториноларингологията. Демонстрира собствени резултати от разработената от него модифицирана хирургичната техника за трахеоезофагеална фистулизация. Резултатите могат да бъдат определени като зрели и демонстрират предимства по отношение редуциране на оперативната травма при уязвими пациенти, особено след постоперативна лъчетерапия и сложна анатомия (Г7.01).

Представен е собствен клиничен случай на ендоскопска автоложна трансплантация на мастна тъкан за корекция на фарингокутанна фистула след ларингектомия, който предизвиква подчертан интерес сред другите изследователи, доказателство за което са последвалите 5 положителни цитирания(Б4.02).

Друга заслужаваща внимание разработка на доц. Н. Сапунджиев е по идея на проф. д-р Иван Ценев. Това е хирургична техника за отворена аритеноидхордектомия с продължително интраларингеално стентирание при пациенти с двустранна парализа на гласните връзки (N.10).

Един задълбочен обзорец анализ на клиничните практики по отношение на тонзиларната хирургия и еволюцията им във времето помага на оториноларингологичната гилдия да преодолее стигмата, че единствено правилно е пълното отстраняване на палатиналните тонзили. В актуалната хирургична практика у нас навлезе аргументирано интракапсулната тонзиларна хирургия, особено когато се касае за деца с обструктивна сънна апнея (N.11).

С научно-приложни приноси се отличава проучването на профила на безопасност на различни хирургични апаратури, използвани рутинно в съвременната оториноларингологична практика. Задълбоченият анализ на литературата и резултатите от собствената експериментална постановка подчертават необходимостта от отработена стратегия на локално и национално ниво в това отношение (Г8.01).

Сред представените ми за рецензиране статии е обширен самостоятелен обзор на актуалните възможности на ендоскопския достъп за диагностика и хирургия на заболяванията на УНГ-органиите и областта на главата и шията (Г8.04). На фона на историческото развитие и съвременните технологични достижения (вкл. роботизираната хирургия) става очевидна тенденцията за експоненциално развитие на подобни направления и техники. Подобен е обзорът върху специфичните приложения на видеостробоскопия в онкологичната практика - една все още слабо застъпена диагностична модалност у нас (N.02). Собствена разработка за методика за стандартизирано количествено ендоскопско изследване на ларинкса е представена в публикация N.08. На нея впоследствие са базирани други научно-приложни разработки, както и един регистриран полезен модел на модифициран ларингологичен инструмент,

видно от представеното Свидетелство за регистрация на полезен модел No.2702/13.09.2017 г., издадено от Патентното ведомство на РБългария.

Не на последно място бих отбелязал онези публикации, които са свързани с казуистиката. Сред представените публикации са:

- случай на пациент с хемангиоперицитом на ларинкса. Към момента на публикацията (2017), това е един от 12-те публикувани подобни случаи с тази локализация и първият с подобно фудруянтно протичане (B4.01).
- случай на пациент с тежка форма на синдром на празния нос, излизаща извън максималните степени на актуалните класификации на това състояние, като тежест и обем - резултат от инфекциозно заболяване и ятрогения. За първи път се описват различни по тип хистологични картини при един и същ пациент към един и същ момент и се проследява еволюцията им за 7-годишен период (B4.04).
- рядък случай на пациент с аберантен ход на двете вътрешни каротидни артерии в областта на епифаринкса, съпътстван от обзор на актуалната информация за епидемиологията, етиологията и клиничните манифестации на състоянието. Каротидни артерии с аберантен ход едностранно или двустранно следва да бъдат добре познати в клиничната практика, поради риска от тежки и фатални постоперативни кръвоизливи в оториноларингологията (B4.06).
- случай на пациент с гигантски фиброваскуларен езофагеален полип. Проследява се интердисциплинарният диагностичен и терапевтичен подход при тази рядка патология. Споделен е оригинален собствен подход за ендоскопска резекция чрез специфичен достъп и комбинация от хирургична апаратура (дивертикулоскоп тип Weerda, локална склеротерапия и използване на флексибилен гастроскоп) (N.05).

Появата на световната пандемия от КОВИД 19 в края на 2019 година, провокира доц. д-р Николай Сапунджиев да обърне внимание и на тази тема. Представено е първото описание на хистологични находки от обонятелните луковици и фронталните дялове на мозъка при пациенти, починали с картина на SARS-CoV 2 инфекция (COVID-19). Находките се определят като некротизиращ обонятелен булбит с тежка невронална дегенерация и невронална некроза. Това дава възможност за корелация с патохистологичните промени в други органи и системи. Тъй като както обонятелната луковица, така и предният лоб на главния мозък са ключовите области на обонянето, се предполага, че този тропизъм на SARS-CoV 2 към невроналните структури в тези области може да е ключов за развитието на anosmia, а не някакви други прояви в носната кухина (G07.05).

Публикациите на доц. д-р Николай Руменов Сапунджиев в международни списания, както и такива с международна редколегия и индексирани в международна библиографска база данни са над изискуемите за заемане на АД Професор. Те не остават незабелязани от научните търсения на колеги и от представената справка става видно, че за периода 2013-2022 са намерени общо 27 цитирания на тези публикации, от

които голяма част в издания с импакт-фактор. Публикациите в списания с импакт фактор, както и цитиранията с импакт фактор, образуват общ импакт фактор на кандидата 21.41 – впечатляващо висок за учени с клинична специалност и h-index-8.

Умението му за работа в екип се потвърждава и от назначаването му след спечелен конкурс за началник на УНГ клиника към УМБАЛ „Св. Марина” – гр. Варна, както и ръководството на проект по Фонд "Наука" 14020/2014 "Проучване на анатомични характеристики на ларинкса при новородени и деца в яслена възраст в норма и патология с ендоскопски методи" и множество курсове за СДО.

Ръководител е на 6 докторанти, четирима от които вече успешно са защитили докторските си тези.

Доц. д-р Николай Руменов Сапунджиев има впечатляваща учебна натовареност – води лекционните курсове по Оториноларингология (УНГ-болести) за студенти по медицина и стоматология (българоезично и англоезично обучение), медицински сестри, акушерки и логопеди към ФОЗ, както и Фониатрия за студенти логопеди към ФОЗ.

Разглеждайки цялостната дейност, научното развитие и професионалната кариера на доц. д-р Николай Руменов Сапунджиев могат да се направят следните заключения, относно оригиналните му приноси със значим научно-практичен характер:

- За първи път се прави диференциация между директно индуциращата и само преципитиращата роля на свързаните с горенето на цигарите нокси и ларингеалния карцином.
- За първи път предлага и прилага ендоскопска техника за корекция на фарингокутанна фистула след ларингектомия.
- За първи път представя статистическа информация за демографията на пациентите с онкологични заболявания с първична локализация в областта на УНГ органите и главата и шията, като същевременно се прави сравнение между отделните първични локализации, основните хистопатологични групи и заболяемостта на годишна база
- Участва в разработката на хирургичната техника за отворена аритеноидхордектомия с продължително интраларингеално стентирание при пациенти с двустранна парализа на гласните връзки.
- Разработва модифициран ларингологичен инструмент, видно от представеното Свидетелство за регистрация на полезен модел No.2702/13.09.2017г., издадено от Патентното ведомство на РБългария.

IV. Обща оценка за съответствието на кандидата по отношение на задължителните условия, количествените критерии и наукометричните показатели, съгласно Правилника за развитието на академичния състав в Медицинския университет „Проф. д-р Параскев Стоянов” – Варна

Задължителни количествени наукометрични критерии при заемане на академична длъжност „Професор“ в МУ-Варна

Група показатели	Съдържание	Минимални изисквания	Оценка на кандидата
А	Показател 1	50 т.	50 т.
В	Показател 3 или 4	100 т.	141,59 т.
Г	Показатели 5-9	200 т.	220,75 т.
Д	Показатели 10-12	100 т.	180 т.
Е	Показатели 13-22	100 т.	166,14 т.
ОБЩО		550 т.	758,48 т.

Доц. д-р Николай Руменов Сапунджиев кандидатства с повече от изискуемия брой публикации в наши и международни списания (същото се отнася и за положителните цитирания), съавтор е в един учебник и едно помагало и притежава висок импакт фактор. Кандидатът покрива всички критерии за участие в конкурса и надхвърля значимо всички от тях (с изключение на показател 1).

Доц. д-р Николай Руменов Сапунджиев е доказан учен и университетски преподавател, с подчертан афинитет към новостите в оториноларингологията, непрекъснато се усъвършенства, умее да владее аудиторията, притежава лидерски качества, може да мотивира студентите и младите учени за постижения в новостите в медицината.

Личните ми впечатления от Доц. д-р Николай Руменов Сапунджиев са: брилянтен хирург, изявен учен, чудесен преподавател, владеещ аудиторията, добросъвестен лекар и лидер в професията. Умението му да работи отлично в екип, да ръководи успешно отбор от специалисти от различни поколения, преобладаващо млади хора и свободното владееие на няколко чужди езика само допълва портрета му.

Заклучение:

Представените в конкурса научни трудове на доц. д-р Николай Руменов Сапунджиев, доктор по медицина са в областта на научната специалност оториноларингология и отговарят напълно на критериите от ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Правилника за развитието на академичния състав в Медицинския университет „Проф. д-р Параскев Стоянов” – Варна за заемане на академичната длъжност „Професор“.

Доц. д-р Николай Руменов Сапунджиев показва безспорна широта в своята научна, клинична и учебно-преподавателска активност.

Давам категорична положителна оценка за цялостната дейност на доц. д-р Николай Руменов Сапунджиев и насърчавам безрезервно членовете на почитаемото научно жури да гласуват положително той да бъде избран на академичната длъжност „Професор по оториноларингология”.

14.10.2022 г.

Рецензент и член на научното жури:

/проф. д-р Валентин Костов Стоянов, д.м./